

پیشنهاد چارچوبی برای تدوین یک کتاب درسی مطلوب اقتصاد کلان

محمد واعظ*

وحید مقدم**

چکیده

کتاب درسی اقتصاد کلان یا ترجمه‌ای هستند یا تألیفی. کتب ترجمه‌ای معمولاً از مشکلات عمده‌ای نظیر ترجمه نارسا، توضیح پدیده‌های اقتصادی یک کشور دیگر و نه ایران و به روز نبودن رنج می‌برند. کتب تألیفی علاوه بر آن که معمولاً گرفتار همین مشکلات هستند، نسبت به ارزش‌های اسلامی در حوزه اقتصاد هم توجه چندانی ندارند. بدین دلیل نیاز به تدوین یک متن درسی اقتصاد کلان مطلوب با چهار ویژگی عمده وجود دارد: (۱) آموزش نظریه‌های اصلی اقتصاد کلان؛ (۲) توضیح پدیده‌های اقتصاد ایران؛ (۳) توجه به ارزش‌های اقتصادی اسلامی؛ و (۴) به نمایش گذاشتن فرآیند نظریه‌پردازی.

کتاب‌های اقتصاد کلان به طور عمده از مطالعات اقتصاد کلان تغذیه می‌شوند. مقدم (۱۳۸۸) نشان می‌دهد مطالعات فعلی وضعیت مطلوبی ندارند. لذا در حال حاضر امکان تألیف کتاب مطلوب وجود ندارد. اما کثرت مطالعات به اندازه‌ای است که بتوان به تألیف

---

* عضو هیأت علمی دانشکده امور اداری و اقتصاد دانشگاه اصفهان

mo.vaez1340@gmail.com

** عضو هیأت علمی گروه اقتصاد دانشگاه پیام نور (مرکز استهبان فارس)

vahid_moghaddam@yahoo.com

یک کتاب مناسب برای دوران گذار پرداخت. الگویی که مقاله پیشنهاد می‌کند بر اساس مرحله گذار از پیش‌علم به مرحله علم عادی در نظریه کوهن قرار دارد. این الگو دارای سه گام اساسی است. گام اول: تحلیل وضعیت موجود در قالب آسیب‌شناسی کتب درسی تألیفی موجود؛ گام دوم: نیازسنجی مخاطبان و الزامات سیاست‌گذاران آموزشی؛ گام سوم: طراحی چارچوب یک کتاب مناسب.

کلیدواژه‌ها: کتب درسی اقتصاد کلان، بومی سازی اقتصاد کلان، اسلامی‌سازی اقتصاد کلان.

۱. مقدمه

حدود ۴۵ سال از آموزش و تحقیق علم اقتصاد کلان در کشور می‌گذرد. در این مدت کتاب‌ها و نظریاتی - عمدتاً نظریات اقتصاد کلان جریان غالب - ترجمه شده و در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی تدریس شده‌اند. مطالعات اقتصاد کلان کشور نیز با استفاده از نظریه‌های وارداتی انجام شده است. از سوی دیگر، با وجود آن که چندین سال از مطرح شدن بحث نهضت تولید علم در کشور می‌گذرد و توسعه‌ها در زمینه‌های مقاطع تحصیلی، تعداد دانشجو و تعداد هیأت علمی در رشته اقتصاد ملموس می‌باشد، اما نهضت تولید علم تنها زمانی به اهداف خود می‌رسد که جنبه کیفی آموزش و پژوهش نیز مورد توجه جدی قرار گیرد. یکی از این جنبه‌ها تألیف کتب درسی مطلوب برای آموزش اقتصاددانان نسل‌های بعد است.

تفاوت مهم کتاب درسی و کتاب معمولی در این است که طرح کتاب درسی باید در راستای رسیدن به هدف‌های آموزشی متعددی از جمله پرورش مهارت‌های ذهنی و عملی باشد. بدین دلیل تدوین یک کتاب درسی یک سرمایه‌گذاری محسوب شده و نیازمند تحقیقات و برنامه‌ریزی گسترده است. در کشورهای انگلیسی زبان، نوشتن کتب درسی به صاحب‌نظران هر رشته سفارش داده شده و سپس توسط ویراستاران حرفه‌ای همان رشته ویرایش می‌شوند. با این سطح از کار و نیز کثرت نگارش کتاب‌های درسی توسط انتشاراتی‌های معروف و غیر معروف، امکان پدید آمدن کتابی مناسب و حتی بسیار مطلوب از بین آن‌ها زیاد خواهد بود. این کتاب‌ها هر چند در بعضی کشورها مطلوب باشند، در کشور ما مناسب تدریس نیستند زیرا به توضیح و تبیین پدیده‌های یک اقتصاد دیگر